

Η εξήγηση του μαθήματος "Δέσποινα Θεοτόκε..."

Δημοσιεύουμε εδώ άλλη μία εξήγηση παλαιού μαθήματος. Ανήκει και αυτό στις λεγόμενες μεθόδους του Στιχηραρίου, οι οποίες ήταν συνήθως στίχοι με απλό προσευχητικό νόημα και που αφορούσαν σε κάποιο ιερό πρόσωπο της Εκκλησίας μας, όπως η Θεοτόκος (το παρόν), ο Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος ("Θεολόγε Παρθένε" του Κουκουζέλους), ο ιερός Χρυσόστομος ("Ω, πάγχρυσε Χρυσόστομε") κ.α. και τις συναντάμε στα πρώτα φύλλα χφφ Παπαδικών, συνήθως μετά από την κλασσικά διαρθρωμένη Προθεωρία και τα κατ' ήχον απηχήματα. Ενίοτε, ελάμβαναν και φαιδρό χαρακτήρα με την μορφή ψαλτοτράγουδου απλά για εκγύμναση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η παλαιά αγιορείτικη μέθοδος "Αββάς αββάν υπήντησεν" κ.λπ. Οι θέσεις που τα απαρτίζουν ανήκουν αμιγώς στον παλαιό στιχηραρικό τρόπο ενώ συνηθίζεται σε 1-2 σημεία να επιλέγονται σπάνιες και δυσεύρετες θέσεις για να αφομοιώνει ο μαθητής και πιο ασυνήθη μέλη.

Τα μαθήματα αυτά έμειναν ανεξήγητα μέχρι τις ημέρες μας. Κατά καιρούς θα αναρτούμε εξηγήσεις διαφόρων τέτοιων μελών. Θεωρούμε ότι είναι ωραιότατα για χρήση τόσο εκτός λατρείας (π.χ. εν ευθυμία τραπέζης) όσο και εντός λατρείας σε συγκεκριμένα σημεία, όπως μετά το "Δι' ευχών" κατά την διανομή αντιδώρου.

Το συγκεκριμένο μάθημα είναι μια μελοποιημένη μικρή προσευχή προς την Θεοτόκο σε ήχο πλ. β' και τιτλοφορείται συνήθως "Ευχαριστία εις την Θεοτόκον". Οι στίχοι του λένε τα εξής: "Δέσποινα Θεοτόκε, βοήθησόν μοι ταις πρεσβείαις σου".

Το κείμενο της εξηγήσεως έχει ως εξής:

